

HALI SEKTÖR RAPORU

TİCARET BAKANLIĞI
İHRACAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HALI SEKTÖR RAPORU

HALI ÜRÜNÜNÜN TANIMI

Çözü (arış) iplikleri üstüne ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm atılarak, aralarından birkaç sıra atkı (argaç) ipliği geçirilip sıkıştırılarak aynı yükseklikte veya yer yer farklı yüksekliklerde, kabartmalı olarak kesilmiş, havlı yüzü olan dokumalara "halı" denmektedir.

Geleneksel olarak dokuma yöntemiyle ve günümüzde ise dokunarak ya da tafting (düz zemin kumaşına ipliklerin dikilmesi) yoluyla üretilen *havlı tekstil yüzeyleri* olarak tanımlanan halının sektörel önemi, dünya ticaretinde de kayda değer ürün gruplarından birini oluşturması sonucunu doğurmuştur.

Dünyada halı ticareti, el halısı, makine halısı ve tüfte halı olmak üzere, üretim teknikleri, yatırım eğilimleri, maliyetleri, tüketici profilleri, kullanım amaçları, pazar yapıları ve sermaye yoğunlukları oldukça farklı olan üç ana grupta incelenmektedir. El halısı, emek-yoğun ve tarihsel-kültürel miras yoluyla gelişen motiflere dayalı bir üretim yapısı sergilerken; makine halısı, sermaye-yoğun kategoride ele alınacak bir üretim yapısına sahiptir.

Kalın bir zemin üzerine bağlanan hav¹ sonucunda üretilen makine halısının el halısından farkı, ilmeklerinin çözgü yönünde hav çözgülerinden oluşmasıdır. El halısında ayrı bir iplik ile çözgü üzerine düğüm atılırken, makine halısında hav yüzeyi hav çözgünün atkılarla U biçiminde bağlantı yapmasıyla oluşmaktadır. Tüfte halı ise, önceden dokunmuş bir zemin dokusu üzerine tuft ipliklerinin dokunması ile oluşmaktadır.

Armonize Sistem sınıflandırmasına göre halılar 57. Fasılda (58. Fasılda tane 6'lı GTİP'te yalnızca 1 ürün yer almaktadır. Bu ürün tanımında yer alan ürün grupları aşağıda yer almaktadır:

El Halısı ve Kilim	
5701	Düğümlü veya Sarmalı Halılar (El Dokuması Halılar)
570210	Kilim, Sumak, Karaman vb. Elde Dokunmuş Yer Döşemeleri
580500	Elişi Duvar halıları
Makine Halısı	
570220–570299 Arası	Dokuma Makine Halıları
5704	Keçeden Halılar
5705	Diğer Halılar ve Yer Kaplamaları
Tüfte Halı	
5703	Tüfte Halı

¹ Kadife, çuha, yün vb.nin yüzeyindeki ince tüy.

ÜLKEMİZİN MAKİNE HALISI PROFİLİ

Makine halısı, sermaye yoğun bir sektör olması ve teknik tekstillerle paralel yönde gelişmesi sebebiyle üzerinde önemle durulması gereken bir sektör olarak değerlendirilmektedir:

Ülkemizin makine halısı üretiminin büyük çoğunluğu Gaziantep'te yerleşik olan firmalarca yerine getirilmektedir. Makine halısı üreticiliğinin yoğun olduğu diğer illerimiz ise Kayseri ve İstanbul olarak belirtilebilir.

TÜRKİYE’NİN MAKİNE HALISI DIŞ TİCARETİ

İhracat

İhracat	Dolar Değeri	Değişim
2014	2.025.816.070	7,15%
2015	1.728.059.206	-14,70%
2016	1.640.286.162	-5,08%
2017	1.856.632.360	13,19%
2018	1.924.725.335	3,67%
2019	2.143.562.474	11,37%
2020	2.246.561.006	4,81%
2021	2.737.645.118	21,86%
2022	2.316.025.717	-18,20%

Makine halısı ihracatımız uzun yıllardan beri artış gösteren sektörlerimiz arasında yer almaktadır. Makine halısı ihracatı, 2011 yılından itibaren 2014 yılına kadar artış göstermiştir. Ancak 2015 yılında bir önceki seneye oranla değer bazında %14,8 oranında azalarak 1,7 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Kovid-19 pandemisinin etkilerinin bütün dünyaya yayıldığı 2020 yılında, bir önceki yıla oranla %4,8 oranında artış ile 2,2 milyar dolar civarında gerçekleşmeyi başarmıştır. Makine halısının, Kovid-19 pandemisinin etkilerinin en ağır hissedildiği 2020 yılında artış gösteren sektörlerden birisi olması dikkat çekicidir. 2021 yılına gelindiğinde ise, makine halısı ihracatı bir önceki yıla oranla %21,86 artış ile 2,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ancak 2022 yılında 2021 yılına kıyasla %18,20 düşüş göstermiş ve 2.3 milyar dolar ihracat gerçekleşmiştir.

Ürünler itibariyle makine halısı ihracatımız değerlendirildiğinde ise; en önemli ihraç ürün grubunun 5702 GTİP kodlu “dokuma makine halıları” olduğu gözlemlenmektedir.

GTİP	ÜRÜN	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
570220-570299	Dokuma Halı	2.223.094.267	2.700.143.446	2.276.415.964	-18,6%	98,3%
570410-570490	Keçeden Halılar	1.787.879	3.531.310	4.940.683	28,5%	0,2%
570500	Diğer Halı ve Yer Kaplamaları	21.678.860	33.970.362	34.669.070	2,0%	1,5%
GENEL TOPLAM		2.246.561.006	2.737.645.118	2.316.025.717	-18,2%	100%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Makine halısı ihracatımızda en önemli pazarımız aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, 2022 yılında 745,9 milyon Dolarlık ihracat tutarı ve %32,2'lik pay ile ABD'dir. Makine halısı ihracatımızda ilk 15 ülkenin toplam payı %70 dolayındadır. 2022 yılında ülkeler bazında makine halısı ihracatımıza bakıldığında, Suudi Arabistan en fazla ihracat artışı gerçekleştirdiğimiz ülke olarak dikkat çekmektedir. 2022 yılında Suudi Arabistan'a makine halısı ihracatımız %99,7 oranında artarak 113,5 milyon Dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Ülke	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
ABD	886.450.357	1.090.407.258	745.928.117	-46,2%	32,2%
Almanya	126.338.680	144.503.603	120.837.412	-19,6%	5,2%
BAE	65.678.139	147.207.553	114.386.180	-28,7%	4,9%
Irak	73.455.897	102.390.396	114.368.957	10,5%	4,9%
Suudi Arabistan	252.112.527	318.663	113.584.438	99,7%	4,9%
Libya	39.097.132	75.674.745	62.817.204	-20,5%	2,7%
İngiltere	54.672.886	75.867.728	59.463.351	-27,6%	2,6%
İsrail	27.716.672	47.878.467	47.627.916	-0,5%	2,1%
Kazakistan	31.473.399	47.756.740	47.300.752	-1,0%	2,0%
Malezya	16.860.265	26.911.966	42.959.175	37,4%	1,9%
Kanada	29.500.156	53.105.797	39.774.029	-33,5%	1,7%
Bulgaristan	6.499.810	65.900.014	35.654.528	-84,8%	1,5%
Rusya Federasyonu	17.197.832	29.639.129	34.271.336	13,5%	1,5%
Kuveyt	24.377.923	34.277.190	30.265.005	-13,3%	1,3%
Fransa	16.585.486	27.068.709	27.304.468	0,9%	1,2%
İlk 15 Ülke	1.668.017.161	1.968.907.958	1.636.542.868	-20,3%	70,7%
Toplam	2.246.561.006	2.737.645.118	2.316.025.717	-18,2%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

İthalat

İthalat	Dolar Değeri	Değişim
2014	31.178.809	-8,6%
2015	29.036.551	-6,9%
2016	24.313.581	-16,3%
2017	21.100.747	-13,2%
2018	22.123.512	4,8%
2019	20.498.549	-7,3%
2020	16.416.609	-19,9%
2021	24.357.185	48,4%
2022	22.987.458	5,6%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Yıllar itibariyle makine halısı ithalatımız dalgalı bir seyir izlemektedir. 2021 ise yılında makine halısı ithalatımız, değer bazında bir önceki seneye göre %48,5 oranında artarak 24 milyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2022 yılında ise bir önceki yıla göre %5,6 gerileyerek 22,9 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

GTİP	Ürün	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
570220-570299	Dokuma Makine Halıları	10.379.499	15.673.843	13.578.806	-15,4%	59,1%
570410-570490	Keçeden Halılar	1.340.639	2.070.999	2.375.152	12,8%	10,3%
570500	Diğer Halı ve Yer Kaplamaları	4.696.471	6.612.404	7.033.500	6,0%	30,6%
Genel Toplam		16.416.609	24.357.185	22.987.458	-6,0%	100%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ürün bazında incelendiğinde ise, en fazla ithalat yaptığımız ürün grupları numaralı “dokuma makine halıları”, “diğer halılar ve yer kaplamaları” ve “keçeden halılar” olarak sıralanmaktadır.

2022 yılında dokuma makine halıları ithalatımız değer bazında %59,1 oranında artarak yaklaşık 13,6 milyon dolar, diğer halılar ve yer kaplamaları ise %30,6 oranında artarak 7 milyon dolar, keçeden halılar ise %10,3 oranında artarak 2,4 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Makine halısı ithalatımız ülkesel bazda incelendiğinde, sırasıyla Hindistan (%16,5), Bulgaristan (%16,4) ve Çin (%11,8) gelmekte olup, bu üç ülke makine halısı ithalatımızın %44,7’sini oluşturmaktadır.

2022 yılında Hindistan’dan makine halısı ithalatımız %8,9 oranında artarak 3,7 milyon dolar Bulgaristan’dan %12,9 oranında artarak yaklaşık 3,7 milyon dolar, Çin’den ise %50,4 oranında azalarak 2,7 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Ülke	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
Hindistan	2.457.055	3.447.934	3.782.914	8,9%	16,5%
Bulgaristan	4.305.562	3.273.779	3.756.506	12,9%	16,4%
Çin	2.287.582	4.062.549	2.701.012	-50,4%	11,8%
İran	242.870	703.917	1.796.491	60,8%	7,8%
Belçika	951.951	1.674.335	1.429.985	-17,1%	6,2%
Hollanda	594.639	1.051.553	1.400.799	24,9%	6,1%
Almanya	887.892	817.066	985.146	17,1%	4,3%
İtalya	653.672	732.958	977.376	25,0%	4,3%
İngiltere	237.550	301.763	724.281	58,3%	3,2%
Mısır	742.536	3.581.700	662.102	-441,0%	2,9%
Polonya	1.439.015	246.593	622.958	60,4%	2,7%
Bangladeş	271.843	444.228	476.772	6,8%	2,1%
Kuzey Makedonya	1.186		470.466	100,0%	2,1%
Rusya Federasyonu	147	481	384.915	99,9%	1,7%
ABD	208.847	173.060	282.801	38,8%	1,2%
Diğer	1.119.609	3.748.149	2.461.734	-52,3%	10,7%
Genel Toplam	16.401.956	24.260.065	22.916.258	-5,9%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

2022 yılında en fazla makine halısı ithalatı gerçekleştirdiğimiz ilk on beş ülke arasında en fazla gerileme %441 oranında gerileme ile Mısır olurken; ithalatımızdaki en fazla artış %100 oranında artış ile Kuzey Makedonya olmuştur.

DÜNYA MAKİNE HALISI TİCARETİ

Dünya makine halısı ithalatı 2021 yılında, bir önceki yıla oranla %28,7 oranında artarak 8,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

DÜNYA MAKİNE HALISI İTHALATI (1.000 \$)

Ülke	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
ABD	1.733.569	1.873.542	2.595.449	38,5%	30,7%
Almanya	486.595	523.338	613.100	17,2%	7,3%
Birleşik Krallık	299.748	265.969	344.452	29,5%	4,1%
Japonya	310.340	290.878	333.590	14,7%	3,9%
Fransa	253.162	219.670	292.782	33,3%	3,5%
Suudi Arabistan	300.654	207.429	258.037	24,4%	3,1%
Kanada	178.072	181.662	249.727	37,5%	3,0%
BAE	112.071	97.547	228.247	134,0%	2,7%
Hollanda	140.115	130.180	200.581	54,1%	2,4%
Irak	282.662	258.681	191.416	-26,0%	2,3%
Polonya	85.367	152.517	183.264	20,2%	2,2%
Belçika	125.160	124.608	161.117	29,3%	1,9%
Avustralya	109.588	116.351	152.321	30,9%	1,8%
İsveç	103.548	98.255	137.789	40,2%	1,6%
Rusya Federasyonu	98.646	91.018	120.240	32,1%	1,4%
Türkiye (47. Sırada)	20.419	16.402	24.259	47,9%	0,3%
İlk 15 Ülke Toplam İthalatı	4.619.297	4.631.645	6.062.112	30,9%	71,7%
Diğer	2.135.211	1.936.698	2.388.288	23,3%	28,3%
Genel Toplam	6.754.508	6.568.343	8.450.400	28,7%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022

ITC Trademap istatistiklerine göre, dünya makine halısı ithalatında ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Japonya, Fransa öne çıkan ülkeler olarak yer almaktadır. Söz konusu 5 ülkenin dünya makine halısı ithalatının %49,5'ine hâkim olduğu görülmektedir.

DÜNYA MAKİNE HALISI İHRACATI (1.000 \$)

Ülkeler	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
Türkiye	2.143.592	2.246.593	2.737.762	21,9%	30,8%
Çin	1.461.847	1.582.281	1.896.637	19,9%	21,4%
Hindistan	798.146	788.951	1.119.777	41,9%	12,6%
Belçika	612.589	524.387	646.870	23,4%	7,3%
Hollanda	248.126	222.922	308.640	38,5%	3,5%
Almanya	219.791	224.084	268.816	20,0%	3,0%
ABD	192.616	196.213	214.828	9,5%	2,4%
Mısır	50.659	150.945	194.561	28,9%	2,2%
Polonya	108.445	96.154	109.670	14,1%	1,2%
Birleşik Krallık	139.666	116.145	101.309	-12,8%	1,1%
İsveç	73.467	68.915	86.801	26,0%	1,0%
Fransa	95.015	72.788	83.606	14,9%	0,9%
İspanya	75.800	67.851	82.340	21,4%	0,9%
Bulgaristan	6.918	9.419	73.798	683,5%	0,8%
BAE	62.172	69.585	71.113	2,2%	0,8%
İlk 15 Ülke Toplam	6.288.849	6.437.233	7.996.528	24,2%	90,0%
Diğer	1.155.721	1.028.702	883.864	-14,1%	10,0%
Genel Toplam	7.444.570	7.465.935	8.880.392	18,9%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022

Dünya makine halısı ihracatında önde gelen ülkeler ise Türkiye, Çin, Hindistan, Belçika ve Hollanda'dır. Türkiye tek başına pazarın %30,8'ini elinde bulundurarak, dünyada lider konumdadır. Türkiye'nin hemen ardından gelen Çin ise %21,4'lük pazar payına sahip bulunmaktadır.

TÜRKİYE'NİN TÜFTE HALI DIŞ TİCARETİ

İhracat

Ülkemizin tüfte halı ihracatında 2013-2021 yılları arasında değer bazında Kovid-19 pandemisinin başladığı 2020 yılı haricinde artış yaşanmıştır. 2022 yılında bir önceki yıla göre tüfte halı ihracatımız değer bazında %0,4 oranındaki azalışla yaklaşık 441,6 milyon dolara düşmüştür.

Yıllar	Dolar Değeri	Değişim
2014	208.351.171	20,4%
2015	216.972.034	4,1%
2016	233.555.828	7,6%
2017	269.030.948	15,2%
2018	307.326.556	14,2%
2019	354.159.320	15,2%
2020	343.021.555	-3,1%
2021	443.583.150	29,3%
2022	441.696.762	-0,4%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ülkeler bazında tüfte halısı ihracatımız incelendiğinde ise; en fazla tüfte halı ihraç ettiğimiz ülkeler İngiltere, Irak, ABD, Libya olarak sıralanmakta olup, söz konusu ülkelerin tüfte halı ihracatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %19, %18,5, %14,6, %5,3 düzeyindedir.

Ülkeler	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
İngiltere	70.456.007	87.239.450	83.730.163	-4,2%	19,0%
Irak	35.881.217	72.510.497	81.867.456	11,4%	18,5%
ABD	46.000.857	74.096.632	64.701.980	-14,5%	14,6%
Libya	20.221.968	20.628.670	23.452.840	12,0%	5,3%
Kuveyt	12.792.573	15.049.380	13.266.003	-13,4%	3,0%
İsrail	8.305.197	12.113.559	12.792.257	5,3%	2,9%
Almanya	12.975.991	14.086.245	11.918.619	-18,2%	2,7%
Katar	9.713.541	9.207.688	10.580.553	13,0%	2,4%
Rusya Federasyonu	4.078.473	6.483.591	9.114.381	28,9%	2,1%
Moritanya	4.933.376	5.188.131	8.797.373	41,0%	2,0%
Belçika	9.321.141	8.232.262	8.576.833	4,0%	1,9%
Fransa	3.797.430	7.831.534	8.481.961	7,7%	1,9%
İtalya	6.208.556	8.412.559	6.134.284	-37,1%	1,4%
BAE	3.526.314	6.863.511	5.497.078	-24,9%	1,2%
Romanya	3.419.359	4.545.018	5.225.639	13,0%	1,2%
İlk 15 Ülke Toplam	251.632.000	352.488.727	354.137.420	0,5%	80,2%
Genel Toplam	343.021.555	443.582.918	441.696.762	-0,4%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

İthalat

Ülkemizin tüfte halı ithalatı dalgalı bir seyir izlemekte olup, tüfte halı ithalatımız 2022 yılında 2021 yılına göre %32 oranında artarak 40,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yıllar	Dolar Değeri	Değişim
2014	44.219.901	2,1%
2015	41.591.362	-5,9%
2016	29.196.110	-29,8%
2017	29.989.413	2,7%
2018	28.586.452	-4,7%
2019	29.205.637	2,2%
2020	22.184.637	-24,0%
2021	27.727.973	25,0%
2022	40.751.870	32,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ülkeler bazında tüfte halı ithalatımız incelendiğinde ise; en fazla ithalat Hollanda, Belçika ve Çin'den yapılmış olup, söz konusu ülkelerin tüfte halı ithalatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %45,1, %11,8 ve %9,7 düzeyindedir. Anılan ülkelerden yapmış olduğumuz tüfte halı ithalatı, toplam sektör ithalatımızın yaklaşık %66,6'sını oluşturmaktadır.

Ülkeler	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
Hollanda	6.339.679	9.963.408	18.362.494	45,7%	45,1%
Belçika	3.490.612	5.896.004	4.820.038	-22,3%	11,8%
Çin	2.532.932	2.277.737	3.935.104	42,1%	9,7%
Sırbistan	3.006.412	3.409.456	3.587.089	5,0%	8,8%
Fransa	611.245	252.982	2.405.198	89,5%	5,9%
Hindistan	932.461	1.171.964	2.174.145	46,1%	5,3%
İngiltere	2.028.497	1.278.899	1.537.117	16,8%	3,8%
Almanya	261.822	356.711	826.085	56,8%	2,0%
Avusturya	1.742.201	1.598.819	762.254	-109,7%	1,9%
ABD	249.444	320.876	411.030	21,9%	1,0%
İran	13.606	94.528	403.125	76,6%	1,0%
Tayland	120.038	125.879	242.309	48,1%	0,6%
Danimarka	80.648	129.472	239.159	45,9%	0,6%
Polonya	297.599	276.903	167.691	-65,1%	0,4%
İtalya	97.208	31.806	161.331	80,3%	0,4%
İlk 15 Ülke Toplam	21.804.404	27.185.444	40.034.169	32,1%	98,2%
Diğer	380.233	542.529	717.701	24,4%	1,8%
Genel Toplam	22.184.637	27.727.973	40.751.870	32,0%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

DÜNYA TÜFTE HALI TİCARETİ

Dünya tüfte halı ithalatı, 2021 yılında %21,6 oranında artarak yaklaşık 7,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında en fazla ithalat yapan ülke ABD olup, dünya ithalatının %15,8'ini tek başına gerçekleştirmektedir. ABD'yi %12 ile Birleşik Krallık ve %7,5 payla Almanya takip etmektedir.

DÜNYA TÜFTE HALI İTHALATI (1.000 \$)

Ülkeler	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
ABD	853.729	832.234	1.127.046	35,4%	15,8%
Birleşik Krallık	773.484	636.522	854.624	34,3%	12,0%
Almanya	551.717	538.731	534.978	-0,7%	7,5%
Kanada	530.046	443.094	475.084	7,2%	6,7%
Fransa	215.795	200.746	268.534	33,8%	3,8%
Hollanda	196.957	178.955	267.622	49,5%	3,7%
Japonya	261.913	242.398	252.269	4,1%	3,5%
Avustralya	250.760	232.576	236.477	1,7%	3,3%

İspanya	120.585	114.148	166.524	45,9%	2,3%
Suudi Arabistan	147.684	150.265	154.695	2,9%	2,2%
Polonya	119.235	115.676	137.715	19,1%	1,9%
Çekya	142.515	120.296	123.372	2,6%	1,7%
Rusya Federasyonu	114.322	104.934	121.864	16,1%	1,7%
Belçika	119.705	106.852	119.853	12,2%	1,7%
İsveç	122.973	90.065	118.247	31,3%	1,7%
İlk 15 Ülke Toplam	4.521.420	4.107.492	4.958.904	20,7%	69,5%
Diğer	2.072.175	1.762.939	2.178.110	23,5%	30,5%
Genel Toplam	6.593.595	5.870.431	7.137.014	21,6%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022

Dünya tüfte halı ihracatının 2021 yılı itibariyle %19,2'sini Çin, %13,5'ini Hollanda, %12,9'unu Belçika, %10,2'sini Hindistan ve %7'sini ABD gerçekleştirmiştir. Söz konusu beş ülke, dünya tüfte halı ihracatının %62,8'ini gerçekleştirmektedir. Türkiye ise %5,9 payla dünyanın en büyük altıncı tüfte halı tedarikçisi olup 2021 yılında Türkiye'nin tüfte halı ihracatı %29,3 oranında artmıştır.

DÜNYA TÜFTE HALI İHRACATI (1.000 \$)

Ülkeler	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
Çin	1.417.486	1.346.083	1.438.078	6,8%	19,2%
Hollanda	920.952	862.706	1.016.457	17,8%	13,5%
Belçika	992.483	842.131	969.531	15,1%	12,9%
Hindistan	534.325	549.055	764.634	39,3%	10,2%
ABD	686.088	531.803	526.800	-0,9%	7,0%
Türkiye	354.163	343.022	443.596	29,3%	5,9%
Almanya	323.563	287.054	296.512	3,3%	3,9%
Vietnam	143.689	242.623	273.420	12,7%	3,6%
Birleşik Krallık	192.499	163.271	159.014	-2,6%	2,1%
Polonya	123.516	120.245	132.891	10,5%	1,8%
Danimarka	144.641	105.062	130.908	24,6%	1,7%
Fransa	139.325	116.643	116.080	-0,5%	1,5%
BAE	101.398	93.449	102.814	10,0%	1,4%
İtalya	88.649	72.203	94.384	30,7%	1,3%
Tayland	122.838	96.330	93.647	-2,8%	1,2%
İlk 15 Ülke Toplam	6.285.615	5.771.680	6.558.766	13,6%	87,4%
Diğer	917.569	812.254	949.762	16,9%	12,6%
Genel Toplam	7.203.184	6.583.934	7.508.528	14,0%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022

EL HALISI PROFİLİ

Dünya el halısı ve kilim üretimi ve ihracatı genellikle Hindistan, Pakistan, İran, Nepal, Türkiye ve Çin tarafından yapılmaktadır. Söz konusu ülkelerin dünya el dokuması halı ve kilim pazarına hâkim olmalarının sebepleri;

- İthalatçı ülkelerdeki dağıtım kanallarının, depolarının ve perakende ağının büyük çoğunluğuna sahip olmaları,
- Bu dağıtım kanallarında kendi ülkelerinin ürünleri dışında ürünleri satmamaları,
- Bu ürünlerde en fazla maliyet kalemini oluşturan işçilik giderlerinin bu ülkelerde oldukça düşük olması nedeniyle ürünleri dünya pazarına düşük fiyatla sunabilmeleri,
- Bu ülkelerin uzun yıllardır ürünleri için batı pazarlarında oluşturdukları güçlü imaj olarak sıralanabilir.

TÜRKİYE’NİN EL HALISI DIŞ TİCARETİ

İhracat

Ülkemizin el halısı (GTİP: 5701, 570210, 580500) ihracatı dalgalı bir seyir izlemekte olup, kriz dönemlerinden bağımsız olarak artış ve azalışlar göstermektedir. Türkiye’nin el halısı ihracatı 2013 yılında 133 milyon dolarken, 2019 yılına kadar ihracat sürekli gerilemiştir. 2011 – 2018 yılları arası dönemde Türkiye’nin el halısı ihracatı %61 oranında gerilemiştir.

Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, 2019 yılında el halısı ihracatımız 2018 yılına göre değer bazında ise %9,5 oranındaki artışla 56,1 milyon dolara ile yükselmiştir. 2021 yılında el halısı ihracatımız bir önceki yıla oranla %88,3 oranında artarak 59,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yıllar	Dolar Değeri	Değişim
2014	128.514.686	-3,4%
2015	85.942.211	-33,1%
2016	59.222.783	-31,1%
2017	56.614.604	-4,4%
2018	51.259.074	-9,5%
2019	56.115.233	9,5%
2020	31.426.026	-44,0%
2021	59.182.778	88,3%
2022	61.888.909	4,4%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Bilgi Sistemi

Ülkeler bazında el halısı ihracatımız incelendiğinde ise; en fazla el halısı ihraç ettiğimiz ülkeler ABD, İtalya ve Rusya olarak sıralanmakta olup, söz konusu ülkelerin el halısı ihracatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %53,9, %3,5, ve %3,0 düzeyindedir.

Ülkeler	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
ABD	10.527.227	31.336.229	33.351.793	6,0%	53,9%
İtalya	1.319.704	2.595.786	2.162.998	-20,0%	3,5%
Rusya Federasyonu	526.104	428.425	1.866.603	77,0%	3,0%
Almanya	1.857.277	2.113.479	1.738.441	-21,6%	2,8%
Fransa	1.054.457	1.961.579	1.541.738	-27,2%	2,5%
Çekya	864.353	747.108	1.445.484	48,3%	2,3%
İngiltere	406.062	1.071.739	1.264.630	15,3%	2,0%
İsviçre	592.594	737.898	1.047.014	29,5%	1,7%
Belarus	191.964	533.150	1.041.914	48,8%	1,7%
İsrail	792.413	915.287	817.923	-11,9%	1,3%
Katar	115.128	175.842	815.926	78,4%	1,3%
Japonya	4.051.981	603.480	743.502	18,8%	1,2%
Avustralya	151.552	867.806	733.742	-18,3%	1,2%
Avusturya	305.400	950.672	627.170	-51,6%	1,0%
Kanada	125.183	685.464	626.415	-9,4%	1,0%
İlk 15 Ülke	22.881.399	45.723.944	49.825.293	8,2%	80,5%
Diğer	8.544.627	13.458.834	12.063.616	-11,6%	19,5%
Genel Toplam	31.426.026	59.182.778	61.888.909	4,4%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Bilgi Sistemi

2022 yılında Türkiye'nin en fazla el halısı ihracatı gerçekleştirdiği ülke konumundaki ABD'ye ihracat %6 oranında artarak yaklaşık 33,3 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde Türkiye'nin Katar'a ihracatındaki artış oranı dikkat çekicidir. En fazla el halısı ihracatı gerçekleştirdiğimiz ilk on beş ülke içerisinde 2021 yılında ihracatımızda en fazla gerileme olan ülke ise %51,6 oranında gerileme ve 627 bin dolar değerinde ihracatla Avusturya olmuştur.

İthalat

Ülkemizin el halısı ithalatı 2013 yılında beri farklı oranlarda, 2019 yılı hariç, sürekli bir düşüş halinde gerçekleşmektedir. Diğer yandan, 2022 yılında sektör ithalatı değer bazında, bir önceki yıla oranla %59,9 oranında artarak 12,1 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Yıllar	Dolar Değeri	Değişim
2014	100.192.622	-8,4%
2015	33.706.558	-66,4%
2016	12.898.019	-61,7%
2017	8.289.869	-35,7%
2018	7.396.051	-10,8%
2019	8.563.780	15,8%
2020	5.162.383	-39,7%
2021	4.863.726	-5,8%
2022	12.143.917	59,9%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Bilgi Sistemi

Ülkeler bazında el halısı ithalatımız incelendiğinde ise; en fazla ithalat Pakistan, Afganistan, Hindistan gerçekleştirilmekte olup, söz konusu ülkelerin el halısı ithalatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %31,8 %15,7 ve %14 düzeyindedir. Anılan ülkelere gerçekleştirilmiş olduğumuz el halısı ithalatı, toplam el halısı ithalatımızın %61,5'ini oluşturmaktadır.

Ülkeler	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
Pakistan	651.312	1.440.875	3.857.964	62,7%	31,8%
Afganistan	710.335	409.956	1.910.114	78,5%	15,7%
Hindistan	1.121.335	822.721	1.705.019	51,7%	14,0%
Fransa	39.566	281.673	1.614.450	82,6%	13,3%
Çin	1.371.933	469.029	1.093.769	57,1%	9,0%
İran	20.988	76.106	543.284	86,0%	4,5%
ABD	5.869	313.570	449.613	30,3%	3,7%
İtalya	79.919	142.922	146.741	2,6%	1,2%
Bangladeş	536.011	141.266	127.308	-11,0%	1,0%
BAE	-	757	117.303	99,4%	1,0%
İngiltere	47.282	41.042	82.816	50,4%	0,7%
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	-	59.903	81.121	26,2%	0,7%
İsviçre	8.137	708	80.719	99,1%	0,7%
Nepal	31.713	21.690	77.278	71,9%	0,6%
Moldova		48.014	42.043	-14,2%	0,3%
İlk 15 Ülke	4.624.400	4.270.232	11.929.542	64,2%	98,2%
Diğer	537.983	593.494	214.375	-176,8%	1,8%
Genel Toplam	5.162.383	4.863.726	12.143.917	59,9%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Bilgi Sistemi

DÜNYA EL HALISI TİCARETİ

Dünya el halısı ihracatı 2021 yılında %16,4 oranında artarak 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Hindistan dünya el halısı ihracatının %28,7'sini tek başına karşılamaktadır.

DÜNYA EL HALISI İHRACATI (1.000 \$)

Ülkeler	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
Hindistan	348.510	320.917	336.832	5,0%	28,7%
Mısır	183.723	152.692	174.295	14,1%	14,9%
İran	79.431	77.972	80.186	2,8%	6,8%
Pakistan	65.958	53.338	78.273	46,7%	6,7%
Nepal	67.148	53.307	69.877	31,1%	6,0%
Çin	54.248	39.197	62.972	60,7%	5,4%
Türkiye	56.119	31.426	59.189	88,3%	5,1%
İtalya	30.607	24.319	38.622	58,8%	3,3%
ABD	32.601	45.488	29.854	-34,4%	2,5%

Almanya	33.014	31.935	29.119	-8,8%	2,5%
Danimarka	17.605	21.583	25.770	19,4%	2,2%
Fas	20.426	17.755	23.349	31,5%	2,0%
Afganistan	24.890	12.120	19.596	61,7%	1,7%
İsveç	8.692	10.108	15.726	55,6%	1,3%
Birleşik Krallık	19.667	10.265	15.053	46,6%	1,3%
İlk 15 Ülke	1.042.639	902.422	1.058.713	17,3%	90,3%
Diğer	102.617	104.130	113.117	8,6%	9,7%
Genel Toplam	1.145.256	1.006.552	1.171.830	16,4%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022

Dünya el halısı ithalatı 2021 yılı itibariyle %43,2'sini ABD, %7'sini Almanya, %5,9'unu Birleşik Krallık gerçekleştirmiştir. Söz konusu üç ülke, dünya el halısı ithalatının %56,1'ini gerçekleştirmektedir.

DÜNYA EL HALISI İTHALATI (1.000 \$)

Ülkeler	2019	2020	2021	Değişim (2020-2021)	Pay (2021)
ABD	442.644	377.606	479.874	27,1%	43,2%
Almanya	80.854	70.494	78.261	11,0%	7,0%
Birleşik Krallık	61.992	53.378	64.996	21,8%	5,9%
Japonya	39.386	26.313	33.994	29,2%	3,1%
İsviçre	28.685	25.533	32.938	29,0%	3,0%
Kanada	33.386	29.359	31.532	7,4%	2,8%
Fransa	24.086	22.995	30.332	31,9%	2,7%
İtalya	27.031	20.001	30.330	51,6%	2,7%
BAE	12.914	7.603	26.753	251,9%	2,4%
Danimarka	13.813	15.325	25.411	65,8%	2,3%
Avustralya	18.341	17.831	24.698	38,5%	2,2%
İsveç	15.776	13.433	24.189	80,1%	2,2%
Avusturya	17.613	14.290	19.574	37,0%	1,8%
Hollanda	15.553	12.928	17.990	39,2%	1,6%
Norveç	9.219	8.448	10.980	30,0%	1,0%
İlk 15 Ülke	841.293	715.537	931.852	30,2%	83,9%
Diğer	209.566	158.680	178.572	12,5%	16,1%
Genel Toplam	1.050.859	874.217	1.110.424	27,0%	100,0%

Kaynak: ITC TradeMap- Haziran 2022